

Promarněná šance kroměřížských zahrad

*Tiskové prohlášení petičního výboru Císařovy nové (zahradní) šaty
ze dne 5. 11. 2009*

Kauza tzv. Národního centra zahradní kultury (NCZK), která hýbala a hýbe veřejným míněním občanů města a vyjádřili se k ní i odborníci na péči o historické objekty, zůstává i nadále v centru pozornosti.

Po urgenci byla petičnímu výboru (petici podepsalo více než 550 lidí), zaslána odpověď paní generální ředitelky Národního památkového ústavu (NPÚ) ing. Goryczkové (kopie odpovědi je na webu www.hortus-moraviae.cz). Odpověď podle našeho názoru není a nemůže být vyčerpávající, a podobně jako předchozí vyjádření ing. Slezáka vyvolává další otázky. Petiční výbor se tedy rozhodl vydat následující prohlášení: **Protože situaci na zámku a v zahradách považujeme nadále za neuspokojivou, sdělujeme, že budeme projekt NCZK a další související dění „v zámku i v podzámčí“ sledovat a budeme vydávat pravidelná tisková prohlášení o dalším vývoji**

3 měsíce po odevzdání petice generální ředitelce NPÚ zůstávají otázky:

Pomůže projekt reálně NCZK kroměřížským zahradám?

Jak konkrétně bude investováno 300 mil. Kč?

Jaká je efektivita vynaložených prostředků?

Nejde jen o samoučelný projekt s cílem „proprat“ peníze z evropských fondů a zajistit „trafiky“ pro potenciálně vysloužilé politiky?

Co zahrady vlastně potřebují, jaký je jejich aktuální stav?

Jaké jsou priority jejich rekonstrukce a dalšího rozvoje?

Proč bylo nutné odvolat z funkce schopnou, pracovitou a odborně zdatnou kastelánku ing. Zdenu Dokoupilovou?

Proč se z dotace musí dělat věci, které pro zahrady nejsou prioritou?

Proč se naopak nesáhne na věci, kde odklad hrozí škodami z prodlení?

Zahrady nejsou v dobrém stavu – to uznávají prakticky všichni. Stárnutí dřevin i architektonických prvků dosahuje hranice samotného bytí slavné kulturní památky. Co je z hlediska délky existence zahrad pouhých 15 let, když dendrologické posudky hovoří o přirozeném odumírání porostů a o narušení krajinné kompozice zahrad? Na tomto se tedy shodneme. Jak ale postupovat, aby se zahrady nedostaly až za mez, odkud není návratu? A proč se vůbec dostaly zahrady tam, kde právě jsou?

Za vším hledejme peníze. V posledních letech se zhoršilo financování údržby zahrad – po zrušení okresních úřadů a převedení pod správu NPÚ se snížil objem finančních prostředků z řádu desítek milionů až pouhé na statisíce korun. Údržba zahrad je v převážné většině namáhavá, manuální práce, kdy odborný úsudek a šikovné ruce zahradníků žádné stroje nemohou nikdy nahradit. Projekt NCZK počítá s rozšířením udržovaných ploch i s intenzivnější údržbou, přesto pracovníků zahrad nepřibývá. Paradoxně a nepochopitelně, z rozhodnutí vedení NPÚ, má dokonce dojít k redukci stavů pracovníků zámku a zahrad.

Na jedné straně jsou tedy masivní dotace z EU s pochybnou efektivitou, na druhé straně zhoršující se podmínky pro každodenní práci desítek pracovníků zahrad.

Konkrétní otázky už jsme položili opakovaně – scénář besedy v Knihovně Kroměřížska, kdy na diskuzi s autory projektu po dvouhodinovém monologu zbylo 15 minut, bohužel pochyby nerozptýlil. V tomto okamžiku jsou pokusy o další, zjevně nechtěnou, debatu nad smyslem a obsahem projektu, zbytečné. Pokusy o korekci ze strany zkušených odborníků, zejména odvolané paní kastelánky Dokoupilové, vyzněly naprázdno - projekt byl uzavřen. V jaké definitivní podobě, to veřejnost, ani nezávislí odborníci, neví. Je nadále držen pod pokličkou, popřípadě informace o něm jsou podávány formou mlčení.

Typickým protimluvem je např. článek v říjnovém vydání Moravského regionu č. 85 „Začíná čekání na více než 300 milionů“. Zde si může čtenář mj. přečíst že - *NPÚ podal na Ministerstvo kultury ČR projekt na zřízení NCZK. ... A jestli všechno dobře dopadne, připutuje nakonec do Kroměříže 330 milionů korun, které budou sloužit především ke zvelebení zahrad Květná a Podzámecká...* Bohužel laikovi pojem NCZK a tolik potřebná rekonstrukce zahrad splývá v jedno, což ovšem zjevně neodpovídá realitě – viz dále.

Podivné využití dotací EU

Do zahrad míří poměrně masivní dotace, nicméně peníze přinesou reálně jen málo užitku – v Podzámecké zahradě se zrekonstruuje zahradnictví, které rekonstrukci podle názoru provozních pracovníků

v podstatě nepotřebuje. Centralizace společného technického zázemí obou zahrad v Podzámce přijde i laikovi podivná. V Květné se dočkáme obnovy Ptačince, areálu Králičího kopce a dnešního zahradnictví, obnovy Pstružích rybníků a částečné obnovy špalírových stěn. Výrazný stavební zásah pocítí oba skleníky a vstupní objekt. To je snad vše. Další investice už půjdou do projektu NCZK – výstavba učeben, zařízení kanceláří, nové výstavní a expoziční prostory na zámku a ve Květné zahradě.

Na samotné zahrady tedy zůstane relativně minimum, většina z toho, co by bylo smysluplné, nepůjde proúčtovat - rekonstrukce není investice. Přitom se ví, že vždycky záleží na tom, jak se priority projektu pojmenují, aby našly svůj prostor v projektu. Pro autory projektu jsou v zahradách priority stanoveny zřetelně – kanceláře, učebny, výstavní prostory. Byť ve zdůvodnění, proč je potřeba vybudovat NCZK se píše, že projekt přinese další peníze pro obnovu zahrad – ale nikde není ani zmínka o tom, kde se tyto peníze vezmou a odkud přijdou? Má NPÚ vypracovaný přehled možnosti získání finančních prostředků? To, že je projekt dodnes neveřejný, jistě o něčem svědčí.

Projekt NCZK považujeme za promarněnou šanci kroměřížských zahrad. Je jedno, jestli neefektivnost vynaložených prostředků, na které se skládáme všichni z našich daní, má příčinu v Kroměříži, v Praze, nebo v Bruselu. Špatné je, že kroměřížské zámecké zahrady mají opravdu problém, a projekt NCZK nenabízí řešení.

Naše pochybnosti o NCZK potvrdí nebo vyvrátí čas.

To jsou ve stručnosti důvody, proč vznikla petice Císařovy nové (zahradní) šaty – chtěli jsme upozornit na výše uvedené zásadní nesrovnalosti v projektu NCZK a na následné pokusy zamlčovat veřejnosti skutečný stav věcí. Přitom ostudné a nevysvětlené odvolání paní kastelánky Ing. Zdeny Dokoupilové bylo poslední kapkou, která celou naši akci katalyzovala.

Co dál?

Při schvalování Smlouvy o partnerství s městem bylo doplněno usnesení zastupitelstva:

1/ předložit závazný postup projekční přípravy komplexní obnovy obou zahrad včetně časového a finančního harmonogramu

2/ návrh zajištění finančních zdrojů pro obnovu.

S tímto požadavkem jednoznačně souhlasíme. Co je a bude nadále důležité, je soustavná údržba zahrad. Vyzýváme zástupce města, aby učinili taková opatření, aby se v budoucnosti neopakovala situace, kdy podepisují bílko smlouvy jako byla ta o přistoupení města k projektu NCZK. Přesto, že zámek a zahrady jsou řízeny jinými orgány než městem, vždy zůstanou součástí města a návštěvníci nebudou rozlišovat, čím vinnou je jejich špatný stav. Vždy budou chápat kroměřížské památky jako celek, nedílnou součást našeho živého města.

Říká se, že všechno zlé, je na něco dobré. Odvolání paní kastelánky ing. Zdeny Dokoupilové osvětlilo scénu, ukázalo kdo je kdo a upozornilo na škody, které hrozí tomu nejcennějšímu, co v Kroměříži máme. Občané se začali zajímat, co vlastně znamená projekt NCZK. Když před rokem vyšel v TK článek bývalého kastelána pana ing. Čermáka, zapadl bez většího zájmu. Teď alespoň kroměřížská veřejnost ví, že na zámku a v zahradách je něco špatně a jestli to tak půjde dál, bude se stav zahrad rychle a nezadržitelně zhoršovat. Chceme tomu zabránit a budeme na situaci upozorňovat dále, na všech úrovních a na všech fórech.

Závěrem si dovoluujeme poděkovat ing. Zdeně Dokoupilové za poctivou práci, kterou pro zahrady za 25 let působení na zámku udělala. A popřát zahradám, aby vydržely další peripetie, které jim, namísto opravdové a odpovědné péče, přinese projekt NCZK.

Petiční výbor petice Císařovy nové (zahradní) šaty